

Digitaliseringsværkstedets vejledning til digitalisering af video

— med brug af SoundBeast upscaler

Før du begynder

Undersøg hvilken type bånd der er tale om. F.eks. VHS, S-VHS, VHS-C, Video 8, Hi8, Betamax.

Det er pt. (januar 2026) muligt at digitalisere **VHS, S-VHS, VHS-C, Video 8 og Hi8**.

Desuden kan vi håndtere bånd i kassetter af typen **DV og MiniDV**. Det er et digitalt format, hvor båndene blot skal overføres til filer. Der findes en særskilt vejledning om DV/MiniDV.

Hi8 bånd.

Samme fysiske format
som Video 8

VHS-C

Lidt bredere end Hi8
Kan lægges i adapter-
kassette

Hvis du har andre formater og stadig har kameraet eller videomaskinen dertil, vil vi formodentlig kunne finde en løsning.

Hvis dit bånd er optaget med et videokamera, og du stadig har videokameraet, kan du prøve at bruge kameraet som afspiller frem for at bruge en af afspillerne på Digitaliseringsværkstedet. Det kan muligvis give bedre kvalitet.

Kvaliteten af optagelser på videobånd er væsentligt ringere end på smalfilm, så hvis dit bånd er en overspilning af smalfilm, vil det være en fordel at digitalisere de originale smalfilm. Ligeledes vil det være en fordel at indspille originalbånd og ikke en overspilning eller kopi.

Bemærk at det ikke er OK at kopiere video, som er beskyttet af ophavsret.

Hvis du har materiale af unikke begivenheder, steder eller personer, kan dit materiale være relevant for arkiver. Hvis du mener dit materiale er interessant, og at du ønsker at videregive det, så snak med en superbruger.

Om videoafspillerne

Hvad angår normale videoafspillere til VHS, er der adskillige, der er testet og mærket OK.

Vi har en særlig videoafspiller – en Sony – som har to skuffer: En til at afspille VHS og en til at afspille Video 8 samt Hi8. Herefter omtales den som 'dobbeltafspilleren'. På dobbeltafspilleren kan VHS-delen drille, så lad være med at bruge den.

Specielt for dobbeltafspilleren gælder: I hver side af afspilleren sidder en knap til at aktivere henholdsvis VHS og Video 8. Knappen lyser, når båndtypen er valgt.

Man kan bruge betjeningspanelet på fronten eller en fjernbetjening. (Brug af fjernbetjening forudsætter at knappen "Command mode" på fjernbetjeningen er sat ud for tallet 3).

Gør klar til afspilning af båndet

Indsæt båndet (VHS, VHS-C, Hi8 eller Video 8) i videomaskinen. VHS-C kræver en adapter. Hvis den ikke ligger fremme på rullebordet, er den i en sort boks mærket "Videoadaptere & -bånd" på rullebordet.

Vær opmærksom på løse labels eller klistermærker, der kan falde af i maskinen.

Start helst med at spole båndet hele vejen frem, og derefter tilbage, især hvis båndet har ligget ubrugt længe.

Fysisk opsætning af udstyret

I 2026 er vi gået over til at bruge en anden type videograbber end tidligere.

Nu bruges "SoundBeast" sammen med "Cam Link 4K" (tidligere var det en enkelt enhed, nemlig "Grabster"). Billedkvaliteten er noget bedre, og et problem med dårlig synkronisering af lyd er løst.

Udstyret kobles sammen i en kæde med følgende dele:

Videobåndmaskine, evt. med scartadapter >

via phonokabler (gule, røde og hvide stik) > SoundBeast boks >

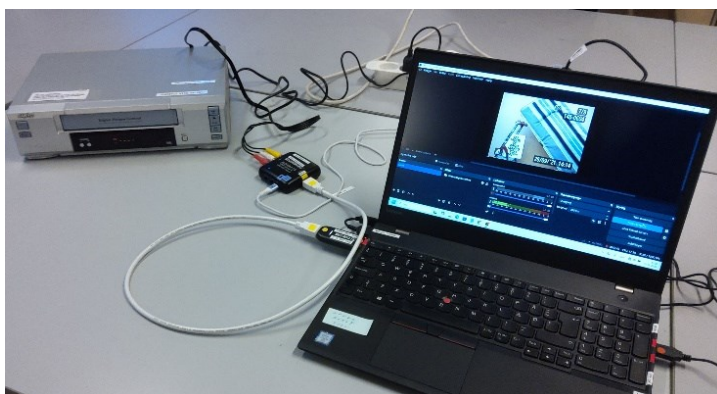
via HDMI kabel > sort USB-enheden kaldet "Cam Link 4K", der sættes i en PC

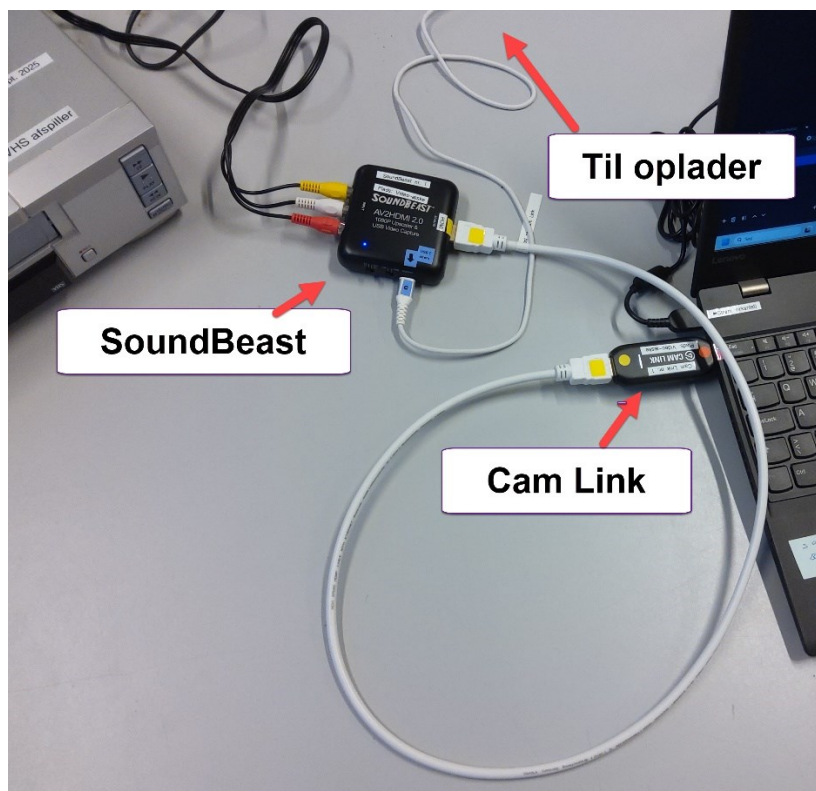
Se billederne herunder.

Bemærk at Soundbeast boksen skal forsynes med strøm fra et opladerstik (via en tynd hvid ledning).

På de fleste af vore videoafspillere er det nødvendigt at benytte en scartadapter for at kunne forbinde det gule, røde og hvide stik (phonostik) til afspilleren.

Det er ikke alle Digitaliseringsværkstedets PC'er, der kan benyttes til digitalisering af video, men kun dem der er mærket "Video (SoundBeast)". Det er bl.a. PC nr. 14 og PC nr. 15.

Den eksterne lagerenhed, som du selv har medbragt (USB-nøgle eller ekstern harddisk), skal du koble til et andet af PCens USB-stik. Inden du går hjem skal du sørge for, at alt hvad du vil gemme, er lagt på din egen USB-nøgle.

Teknisk baggrundsinformation

SoundBeast er en såkaldt "Upscaler". Den leverer en forholdsvis høj opløsning (1280 x 720). Signalet føres (via et HDMI-kabel) til enheden "Cam Link 4K". Den sørger for konvertering af signalet, så det leveres i et standard USB stik. Stikket skal sættes i en PC i et stik, der opfylder USB-3.0-kravene.

Om selve optagelsen

Du kan vælge at optage hele båndet fra start til slut som en fil, eller du kan optage flere mindre dele og stoppe, spole, begynde optagelsen et andet sted osv.

Du kan ikke på forhånd se, hvor meget der er optaget på båndet. Du bliver nødt til at se det, eller spole igennem det for at finde ud af det. Båndtælleren på videoafspilleren kan være en hjælp.

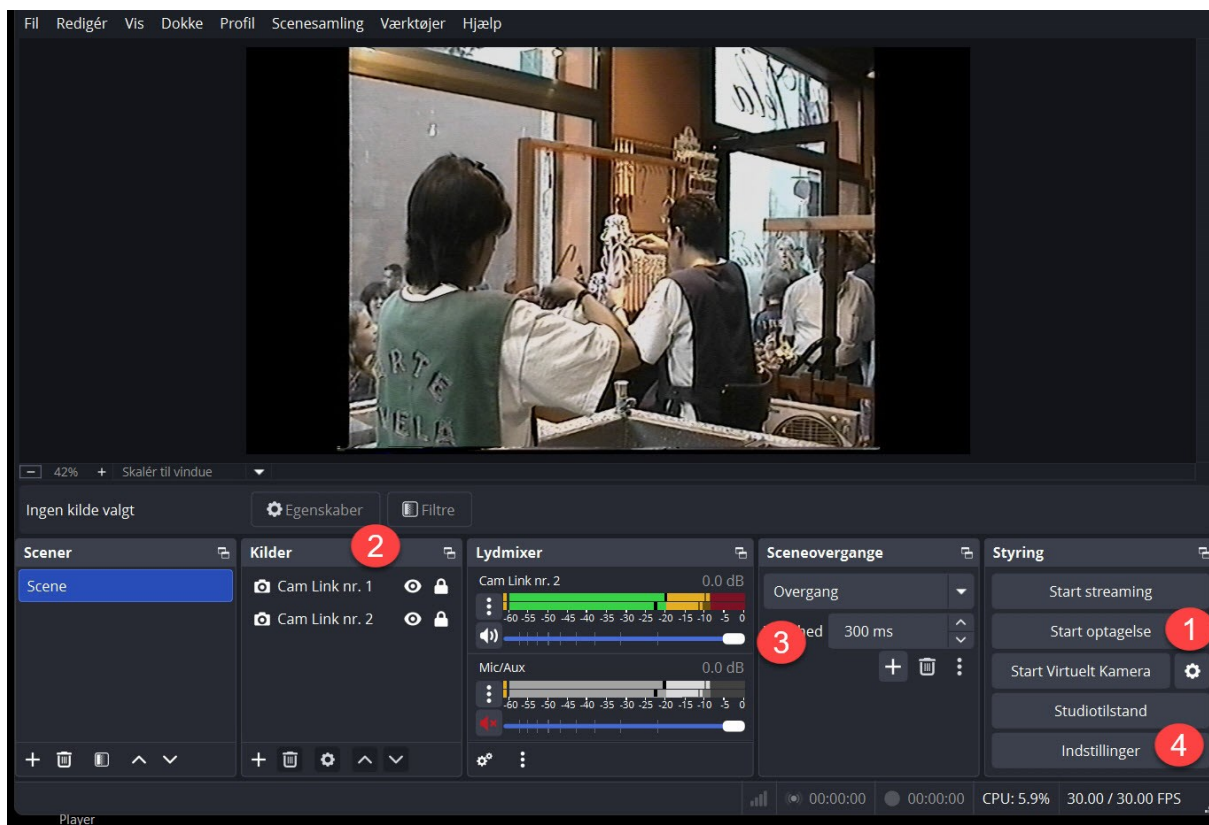
Hvis du skulle være så uheldig at maskinen laver båndsalat, så sluk maskinen og kontakt en superbruger. Undgå at hive i båndet, da du risikerer at knække magnetbåndet og eventuelt beskadige maskinen.

Programmet OBS Studio

Når kablerne er forbundet, skal du lave en testoptagelse og måske også ændre nogle indstillinger, før du for alvor går i gang med at digitalisere dit bånd. Sæt båndet i gang og lad det køre, mens du sikrer dig, at alt er som ønsket.

Start programmet "**OBS Studio**" fra genvejen på proceslinjen eller skrivebordet. OBS Studio er et gratis program, som bl.a. benyttes af folk, der producerer YouTube videoer. OBS står for "Open Broadcaster Software".

Hvis alt er OK, så skulle du på det lille panel midt i billedet få vist den video, der bliver afspillet. Hvis der er problemer, så tjek først kabler og stik. Se afsnittet FAQ senere i denne vejledning for andre problemer, du kan blive udsat for.

Placering af output-fil

På skærmen er den vigtigste knap **“Start optagelse” (1)**. Når du trykker på den starter optagelsen, mens et tryk mere afslutter optagelsen. Filen med optagelsen bliver som udgangspunkt gemt lokalt på PCens egen harddisk i biblioteket “Videoer”. Du kan dog ændre indstillingen, så filen bliver gemt på din egen USB-nøgle.

For at ændre placering af output-fil: Klik på **Indstillinger (4)** (forneden til højre).

Vælg i venstre panel “Output”.

Omtrent midt på skærmen findes feltet “Optagelsessti”, som du kan ændre – f.eks. ved brug af knappen “Gennemse”.

I øvrigt kan du også ændre filnavnet, der som standard bare er den aktuelle dato og klokkeslæt.

Du kan styre filnavnet via Indstillinger > punktet Avanceret > Filnavnsformatering.

I stedet for de koder med %-tegn, der står i feltet, kan du skrive et sigende navn, f.eks. Bornholm. Så vil navnet blive brugt sammen med et nummer, der automatisk tælles op.

Du bør sikre dig følgende ting, inden du laver en optagelse for alvor:

Er størrelsen af billedet OK?

Som udgangspunkt er OBS Studio indstillet til at dit bånd benytter et billedformat på 4:3 (det gamle TV-format). Du vil få en mp4-fil med et bredere billedformat (1280 x 720), hvor billedet har fuld højde, men med sorte bjælker i siderne.

Hvis dit bånd benytter forholdet 16:9 (widescreen) vil billedet formentlig fylde lidt mindre end du kunne ønske dig. Det kan du ændre. I så fald skal du bruge et lille hjælpeværktøj, der er installeret på Digitaliseringsværkstedets PCer. Luk OBS Studio.

Find på skrivebordet den viste ikon, der hedder "OBS - valg af billedformat". Når du klikker på den får du mulighed for at vælge mellem billedformat 4:3 og billedformat 16:9. Derefter kan du igen åbne OBS Studio.

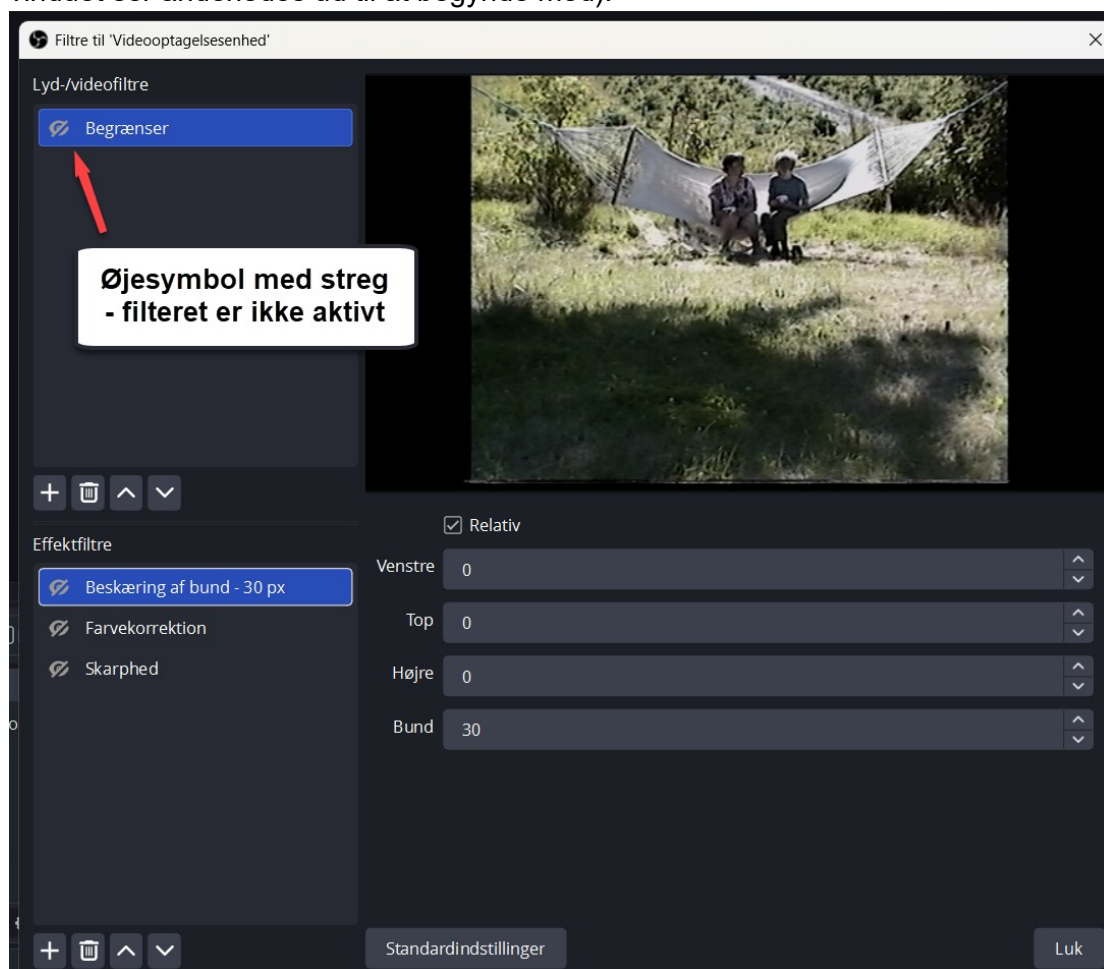
Er der sitren i bunden af billedet, som du godt vil være fri for?

Dette er et almindeligt problem, som let kan løses. Du skal skære en lille smule af bunden af billedet. Opskriften er her:

Ved **(2)** i figuren herover står der "Filtre" med svag skrift. OBS stiller mange "filtre" til rådighed, og et af filtrene kan bruges til at beskære billedet.

I nærheden af **(2)** skal du under "Kilder" trykke på "Cam Link nr. 2" (eller nr. 1, afhængigt af hvad der står under Lydmixer). Så bliver muligheden "Filtre" aktiveret.

Klik så på "Filtre", og du får nogle valgmuligheder som vist på billedet herunder (højre side af vinduet ser anderledes ud til at begynde med).

I venstre side af vinduet vises navnene på fire filtre, du har umiddelbar adgang til.

Du skal have fat i det der hedder "Beskæring af bund – 30 px".

Ud for filteret er et øje-symbol med streg over. Det betyder, at filteret ikke er aktivt. Klik på øjet, hvorved filteret aktiveres. Du kan umiddelbart se effekten af filteret.

Du har mulighed for at justere filteret, hvis du klikker på filterets navn ("Beskæring af bund – 30 px"). Så ser højre side af vinduet ud som vist. Du kan ændre værdien 30 til noget andet, eller beskære andre sider af billedet.

Er lydstyrken OK?

I oversigtsskærmen for OBS Studio er der en **lydniveaumåler (3)** for Videooptagelsesenheden. Den er udstyret med en skyder, så du kan skrue ned for lyden. Når du trækker i skyderen vises

med tal, hvor meget lydstyrken svækkes. F.eks. "-3.0 dB", hvilket indebærer en halvering af lydstyrken.

Hvis du blot vil undgå at der sker overstyring for enkelte høje lyde, kan du bare slå det filter til, der hedder "Begrænser" (se afsnittet ovenover vedrørende filtre).

Hvis du eksperimenter med lydstyrke skal du holde øje med lydniveaumåleren (3) – lyden bør ikke komme op i det røde felt. For at høre resultatet må du lave en optagelse og så afspille den.

Vil du justere farver eller lysstyrke?

I så fald kan du slå filteret Farvekorrektion til ved at klikke på øje-symbolet. Når det er slået til, kan du med skydere f.eks. justere Mætning (af farver) og Lysstyrke.

Vil du bruge andre filtre?

I standardopsætningen på Digitaliseringsværkstedet vises også et filter ved navn "Skarphed", som kan få billedet til at virke skarpere. Men du kan også benytte andre filtre end de der umiddelbart vises. Klik på et af de to +-tegn for at få vist en liste over henholdsvis Lyd-/video-filtre og Effektfiltre.

Lav en optagelse

Når du er klar til optagelse skal du starte båndet og derpå i OBS Studio trykke på **"Start optagelse"**. Nu er optagelsen i gang, og knappen ændrer navn til **"Stop optagelse"**.

En tæller forneden til højre fortæller, hvor meget du har optaget.

Så snart du trykker på **"Stop optagelse"** ligger optagelsen klar, så du kan finde den via Stifinder.

Filen er i mp4-format og ligger som udgangspunkt på selve PC'en. Du skal kopiere den over til din medbragte lagerenhed inden du går hjem.

En times video fylder cirka 1,5 GB.

Afslutning

Inden du slutter er det en god ide, at dobbelttjekke om data er gemt på din lagerenhed.

FAQ

I OBS Studio kan jeg ikke se noget billede

Tjek at der er sat strøm til Soundbeast boksen. Det sker via en ledning til et opladerstik.

Hvis det er OK, så tjek alle kabler – og at båndet kører. Luk OBS Studio og åbn den igen.

Muligvis kan det hjælpe at trykke på knappen Egenskaber

Billedet i OBS Studio ser mærkeligt ud

Vi har to fysiske Cam Link enheder, mærket nr. 1 og nr. 2. Bemærk hvilken du bruger. I nærheden af **(2)** (jf. figuren tidligere i vejledningen) skal du trykke på "Cam Link nr...", og derefter på knappen "Egenskaber". Billedet burde nu være pænt, og du kan lukke vinduet med egenskaber.

Hvis det ikke har hjulpet, så kan du i vinduet med Egenskaber vælge en anden enhed end Cam Link nr..., og derefter igen vælge Cam Link nr....

På skærmen fylder min færdige video mindre end den burde

Hvis din oprindelige video er i widescreen-format (billedformat 16:9) vil den ikke udnytte pladsen på skærmen fuldt ud, såfremt du bare benytter OBS Studio med de oprindelige indstillinger. Brug det hjælpeprogram, der er beskrevet her i vejledningen i afsnittet om størrelsen af billedet.

Billedet i OBS Studio er blevet for bredt

Hvis din video er strakt ud til bredformat, så tjek billedformatknappen på SoundBeast boksen.

Hvordan skal knapperne på SoundBeast boksen stå?

På undersiden af boksen er knappernes standardindstilling beskrevet: Billedformatknappen skal stå til 4:3, og Opløsnings-knappen til 720P. Nogle tests har vist, at der ikke er noget vundet ved at øge opløsningen til 1080P på boksen.

Hvad er opløsningen af output-filerne?

De resulterende mp4-filer har opløsning 720 x 1280. Når billedformatet på det oprindelige videomateriale er 4:3, udnyttes pladsen ikke fuldt ud – der indsættes sorte bjælker i siderne. En times video fylder cirka 1,5 GB.